םה א ב ג מיי׳ פי״ב

שפיף מכ. ד מיי׳ שם הלכה ח טוש"ע אה"ע סימן

יוכנ שבוף ג. ה מייי שם הלכה יח טוש"ע אה"ע סימן יז

ופ"ד מהל' אישות

הלכה יג סמג עשין סח

סעיף ב: ע ח ט מיי׳ פי״ב מהל׳

מה"ע סיי קנב סעיף ג:

תוספות רי"ד

תנא מיניה מ' זמנין ואפ"ה

לא עביד שמואל עובדא

בנפשיה פי׳ פעם אחת

אמתלא לדבריה ופירש

ממנ׳ עד שטבלה: ת״ר

אומרים לא מת שנים

אומרים נתגרשה ושנים

אומרים לא נתגרשה ה"ז ל"ת ואם נשאת לא תצא

מכדי תרי ותרי נינהו הבא

טליה באשם תלוי קאי פי

בא על ספק כרת אר"ש

כגון שנשאת לאחד מעדיה

תלוי אלא למי שלבו נוקפו

אבל זה אומר ברי לו אבל

ואע"ג דתנן בפ"ב דיבמות

מח לא ישא אח אשחו

למיחש כדאוקימנא התם

דתרי לא חשידי. היא גופה

באשם תלוי קיימא באומרת ברי לי פי׳

שראחה וח היא משח

ואומרת מת בעלי ואם על

העדים סמכה תצא ור"מ

ב״י פליג ואמר שאם באו

עדי האוסרים תחלה ואח״כ נשאת ואפילו

לאחד מעידיה ואע"ג

דאמרה ברי לי תצא עיין בהאשה רבה. אר"י ב׳

אומרים מת וב' אומרים

נשאת ל"ת ב' אומרים

נתגרשה וב׳ אומרים לא

ואם נשאת תצא מ"ש רישא ומ"ש סיפא ואוקמי' רבא דראה ר"י דברי ר'

מנחם בר"י בגירושין ולא

ראה דבריו במיתה מ״ש

מיתה אינה יכולה להכחישתו פי' אם יבא בעלה א"י לומר לו מת

מירתתא

מיומרא עד דדייקא שפיר מינטבא עו דו ייקא שפיו דחיישי לקלקולא גירושין יכולה להכחישתו פי׳ אם

יבא ויאמר לא גרשתיד

אי שרית לה סמכא אדעתא

ומינסבא ע"פ עדות הללו

שפיר ומי מחצפי בי׳

נאמנת דחזקתה אין אשה

מעיזה פניה בפני בעלה טעיוה פניה בפני בעלה ה״מ היכא דליכא עדים דמסייע לה אבל היכא

דאיכא עדים דמסייע לה

ממילתא דר״ה ש״מ דהכי

הל' שאין התלמוד מקשה

שמת

והאמר

גירושין הל' ו ז טוש"ע

טוש"ע אה"ע סימן

ם הלכה ד

קנב סעיף ג:

סעיף לז: סח ר מיי׳ שם הלכה ט טוש"ע אה"ע סימן

קנב סעיף ה: סמ ז מייי שם הלנ

טוש"ע אה"ע סימן

:סעיף מב סו ד מיי׳ שם ה

בב:

ל) [לקמן נ. וש"נ],נ) יבמות פח: ב"ב לח:,

ג) נשם ביבמותן, ד) יבמות

פח: קיו: סוטה לח: מו:. פח. קרו. טוטים לח. להי., ס) יבמות כד:, ו) יבמות קטו. נדרים לא. גיטין סד:

פט:, ז) [שייך לע"ח עד

ל"י נו עבר שמומר פרין, **מ**) [דף פח.], **ע**) [שייך לע"ח], י) [ביבמות פח:

כתבו תום' דבר זה בשם ר"י

וע"ע תוק' ב"ב לב. ד"ה

אנוז. כ) ובשנים אומרים

נתגרשה נמי דייקא כי יראה שלא יוזמו עדיה אבל חזקה

דאיו אשה מעיזה ליכא כיון

לה. ת"י עה"ג, ווע"ע תוס׳

לקמן כו: ד"ה אנןן,

דאיכא עדים דקא מסייי

ה לא עבד שמואל כו"],

ש אמתלא. משל וטעם למה אמרה תחלה מקודשת אני: אם נתנה

אמחלא לדבריה נאמנת. הואיל ונתנה אמחלא נאמנת: אמרה

טמאה אני. אמרה לבעלה נדה אני: טהורה אני. לא הייתי נדה:

לא עבד שמואל עובדא בנפשיה. פעם אחת אמרה לו אשתו כן ונתנה

אמתלא לדבריה ופירש הימנה עד

שטבלה: לא תצא. ולקמיה פריך תרי

ותרי נינהו: שבחו עדים. שחתרו לח

מת: בחשם תלוי. בא על ספק כרת:

לחד מעדיה. שחמרו מת דחין חשם

תלוי אלא למי שלבו נוקפו וזה אומר

ברי לי: באומרת ברי לי. אין לבי

נוהפי שברי לי אילו היה קיים היה בא:

מרגמה. להא דר׳ יוחנן: בעד אחד.

ולאו שנים איתמר אלא עד אומר כו׳

ועד אומר כו': הימנוהו רבנן כבתרי.

לומר מת כדאמרינן ביבמות בהאשההי

מתוך חומר שהחמרת עליה בסופה

ההלתה עליה בתחלתה: אפי׳ לכחתה

נמי. תינשה: דרב הסי. ביבמות בפ׳

שני: תרוייהו בחשת חיש הח מסהדי.

שניהן מעידין שחשת חים היתה: מיחה

אינה יכולה מכחשתו. אם יבא בעלה

אינה יכולה לומר מת אתה הלכך אי

לאו דברי לה שמת מירתתא ולא

מינסבא: גירושין יכולה מכחשתו.

אם יבא ויאמר לא גירשתיך היא

תאמר גירשתני הלכך אי שרית לה

סמכה אהכחשה ומינסבא על פי עדים

הללו מספה ולא מירתתא למידק

שפיר: עלשיו מת. היום: לילח

לברורה. אם אמרו טבע במים או

אכלו ארי אין אנו יכולין לברר

הדברים הלכך לכתחלה לא תינשא

ואם ניסת לא תלא כרבנן וכשניסת

לאחד מעדיה: אחזי גיטיך. דבשעתא

פורתה לה מהימנה למימר הירכם

ש חזרה ואמרה מהורה אני מהו. פירוש מועיל אמתלא או לא אבל אין לפרש מהו אם לריכה אמתלא או לא מדקאמר אף בזו מס נתנה כו': [אפילן הבי לא עבד שמואל עובדא בנפשיה. ר"ח

הביא ירושלמי שמואל בעא לאזדקוקי לאתמיה אמרה ליה טמאה אני ולמחר אמרה טהורה אני אמר לה אתמול טמאה יומא דיו טהורה אמרה ליה אתמול לא הוות בי חילא כי ההיא שעתה התה שהיל לרב התר ליה הם נתנה אמתלא לדבריה נאמנת:

הבא עליה באשם תלוי קאי. מימה דבחטאת האי דהא מסקינן בפרק ד' אחים (יבמות דף לא. ושם) דתרי ותרי ספיקא דרבנן ומדאורייתא אוקמה אחזקה ומאי משני נמי כשניסת לאחד מעדיה הא עד נמי בחנק קאי דאוקמה אחזקה ואומר י) ר"ת דחזקה דאשה דייהא ומנסבא מרעה לה להד חוחה דמהאי טעמא נמי שרינן לה כי ליכא עדים כלל אע"פ שהיא בחזקת משת מישים: באשם תלוי. אפיי למאן דבעי חתיכה אחת משתי חתיכות הכא לא בעינן שתי חתיכות דמאן דמפרש בפרק ספק אכל (כריחות דף יז: ושם) טעמא דבעינן חתיכה משתי חתיכות משום דאפשר לברר איסורו פי׳ אפשר לברר על ידי בקי שיכיר חתיכה הנשארת אם חלב היא אם שומן היא הכא נמי אפשר לברר ע"י הזמה ולמאן דמפרש משום דבשתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומו איהבע איסורא ה"נ איקבע איסורא שהיתה בחזקת אשת איש אי נמי לאו אשם תלוי ממש קאמר אלא כלומר באיסור אשם תלוי: בגרן שניםת לאחד מעדיה. והא דתנן בפ׳ שני דיבמות (דף כה. ושם) הרגנוהו לא ישא את אשתו לא ששנים מעידין כן דבשום מקום אין שנים חשודין כדמוכח לקמן דאפילו למאן דחיים לגומלין אם שנים מעידיו על זה ושנים על זה נאמניו וכו מוכח נמי בפ"ב דיבמות (ג"ז שם:) דתנן התם מיאנה או שחללה בפניו ישאנה מפני שהוא ב"ד ודייק בגמרא טעמא דב"ד הא בתרי לא מאי שנא מהא דתנן עדים החתומים על שדה מקח או על גט אשה לא חשו חכמים לדבר זה היא גופה קמשמע לן לאפוקי ממ"ד מיאון בשנים אלא כלומר שהרגו עם

אנשים הרבה: אי הבי לבתחלה נמי.

אמתלא לדבריה נאמנת תנא יימיניה ארבעים זימנין ואפ"ה לא עבד שמואל עובדא בנפשיה ית"ר שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא רבי מנחם בר יוםי אימתי אני אומר תצא בזמן שבאו עדים ואח"כ נשאת אבל נשאת נינהו הבא עליה באשם תלוי קאי א"ר ששת תלוי קיימא באומרת ברי לי אמר רבי יוחנז ישנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא ישנים הרי זו לא תנשא ואם נשאת תצא מאי שנא בעד אחד העד אחד אומר מת הימנוהו רבנז כבי תרי וכדעולא דאמר עולא כל מקום שנים שנים החד מורה עד אחד הרי כאן שנים של אחד במקום שנים אי הכי אפי' לכתחלה עקשות פה ולזות שפתים הרחק ממך סיפא יעד אחד אומר נתגרשה ועד אחד אומר לא

תצא רבי מנחם בר יוםי אומר תצא אמר ואח"כ באו עדים לא תצא מככדי תרי ותרי כגון ישנשאת לאחד מעדיה היא גופה באשם אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה רישא ומאי שנא סיפא אמר אביי תרגמה והאי דקאמר לא מת הוה ליה חד ואין דבריו נמי משום דרב אםי דא"ר אםי סיהםר ממך נתגרשה תרוייהו באשת איש קמסהדי והאי דקאמר נתגרשה הוה ליה חד ואין דבריו של אחד במקום שנים רבא אמר לעולם תרי

לי: הרי זו לא תנשא. לאחר: ותרי נינהו וראה ר' יוחגן דבריו של ר' מנחם תרוייהו בר יוםי בגרושין ולא ראה במיתה מ"ם מיתה אינה יכולה מכחשתו גרושין יכולה מכחשתו ומי חציפה כולי האי והאמר רב המנונא ייהאשה שאמרה לבעלה גַרשתני נאמנת חזקה אין אשה מִעיזה פניה בפני בעלה הני מילי היכא דליכא עדים דקא מסייעי לה "אבל היכא דאיכא עדים דקא מסייעי לה מעיזה ומעיזה רב אסי אמר כגון דאמרי עדים עכשיו מת עכשיו גירשה מיתה ליכא לברורה "גירושין איכא לברורה דאמרינן לה אם איתא דהכי הוה אחזי לן גימיך תנו רבנן שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה הרי זו לא תנשא ואם נשאת תצא

ומהא דתנן בהאשה שלום (יבמות דף קיז: ושם) עד אחד אומר מת ועד אחד אומר לא מת הרי זו לא תנשא ליכא לאקשויי לעולא דהתם איירי בבת אחת ואפילו אם ניסת חלא ועולא איירי בזה אחר זה כשבא עד אחד ואמר מת התירוה ואח״כ בא אחר ואמר לא מת אם נשאת לא תלא אבל לכתחלה לא מנשא משום דרב אסי כדמסיק ומרישא דהתם יש להוכיח שיש חילוק בין בבת אחת בין בזה אחר זה דקתני עד אחד אומר מת וניסת ובא אחר ואמר לא מת לא תלא ומפרש בגמרא דלא ניסת ממש אלא החירוה לינשא אע"פ שלא ניסת ולא תלא היינו מהחירה הראשון משמע דווקא המירוה קודם שבא העד ואמר לא מת הא בא קודם שהמירוה לא ול"ע בפ' מי שקינא (פוטה דף לא:) דמשמע דאיירי עולא בכל ענין בין בב״א בין בזה אחר זה דתנן התם עד אחד אומר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת היתה שותה ודייק בגמ׳ טעמא דהאי מכחיש אבל לא מכחיש עד אחד נאמן מנא ה"מ כו' ופריך כיון דמדאורייתא עד אחד נאמן אידך היכי מני מכחיש ליה והאמר עולא כל מקום שהאמינה כו׳ אלא אמר עולא תני לא היתה שותה ור׳ חייא אומר היתה שותה לר׳ חייא קשיא דעולא לא קשיא כאן בבת אחת כאן בזה אחר זה משמע דעולא נמי איירי בבת אחת ולכך לריך להגיה ולא משני כדמשני ר' חייא ומיהו איכא למימר דעולא לא מיירי אלא בזה אחר זה אלא שנראה לו דוחק להעמיד המשנה בבת אחת משום דמשמע ליה דמיירי בזה אחר זה ועוד אומר ר"י דאפילו איירי לעולא בכל ענין הני מילי התם דמדאורייתא עד אחד מהימן בסוטה כדנפקא ליה התם מועד אין בה אבל הכא גבי אשה דלא מהימן אלא מדרבנן לא חשיב כשנים אלא בזה אחר זה ואע"ג דיש חילות בין דאורייתא לרבנן מייתי מדעולא דנראה לו דחשיב כשנים בזה אחר זה בדרבנן כמו בבת אחת בדאורייתא: משום דרב אםי הםר ממך עקשות פה. פסוק הוא אלא דרב אסי רגיל להביאו וא"ת והא דתנן בהאשה שלום (יכמות דף קיז: ושם) עד אחד אומר מת וניסת ובא עד אחד ואמר לא מת לא חלא ופריך בגמרא טעמא דניסת הא לא ניסת לא תנשא והאמר עולא כל מקום

כו' ומאי פריך והא עולא לא קאמר אלא בדיעבד אבל לכחחלה מודה דלא מנשא משום דרב אסי ואומר ר"י דהחם דייק טעמא דניסת הא אם לא נשאת לא תנשא ואם נשאת חלא דהכי משמע מחניתין דוקא נשאת ואחר כך בא העד לא חלא הא בא העד קודם שנשאת ואחר כך ניסת תלא משום הכי פריך מדעולא ואם תאמר והיכי משני התם דה"ק עד אחד אומר מת והתירוה לינשא ובא אחר ואמר לא מת לא מצא מהתירה הראשון משמע ותנשא לכתחלה וי"ל דודאי לכתחלה לא תנשא ולא תצא מהתירה הראשון לענין דאם נישאת לא תצא: [תרווייהו באשת איש קמסהדי. מימה דמה לנו לאומו עד שאומר לא נתגרשה כלא איהו ומי חלא דאין דבר שבערוה פחות משנים דהא ליכא למימר שלא היינו יודעים שהיא א"א כי אם על פיהם דא"כ להימניה להאי דאמר מגורשת במיגו דאי בעי שתק וי"ל דאין זה מיגו דשמא רוצה להעיד כדי לפוסלה מן הכהונה. ח"ין:

תורה אור השלם 1. הסר ממך עקשות פה ז. הָשֵּׁ בִּיבְּין בִּיְּלְּחוֹ בָּרְחֵקּ מִמֶּרֶ: משלי ד כד מַמֶּרֶ: משלי ד כד

מוסף רש"י שנים אומרים מת. אשה

שהלך בעלה למדינת הים ובאו שנים ואמרו לה מת בעלך, ושנים אומרים לא מת, אי נמי שנים אומרים נתגרשה. נחיי בעלה ואינה זקוקה ליבס, ושנים אומרים לא נתגרשה. וזקוקה ליבס, אי נמי כגון שהיה בעלה קיים ובאין להמירה לאחר, הרי זו לא תנשא. דאוקי מרי להדי מרי בחזקת איסור אשת איט קיימא, ואם נשאת לא תצא. דיענד חין לכתחילה האחרונים שאמרו לא מח. ולאח״כ ניסת, לפיכך חלא, שהרי באיסור נשאת, שאילו שאלה מב"ד היו אוחריו לה לינשת, אבל נשאת. פי עדי מיתה שהתירוה בית דין לינשא, ואחר כך תצא. לזילומא דבי דינא וחח. ונוי תום׳ שם). באומרת ברי לי. כגון ע"י סימניס, ואשם תלוי אינו בא אלא על מי שלנו נוקפו (יבמות פח:). הרי כאן שנים. הרי הוא חשוב כשנים, כגון דיידות אשה לומר שמת בעדות אשה לומר בעלה ובעדות סוטה לומר

תוספות רי"ד (המשך) שלשה חדשים ואם נשאת לא תצא כרבנן וכשנשאת לאחד מעידיה. גירושין איכא לברורינהו דאמרי לה אי איחא דהרי הוא מיד דהא צריכה להמתין ג׳ חדשים אלא כגון שהמתינה ג׳ חדשים ונשאת ואפ״ה כיון שעדים . העידו שעכשיו הצירו שעכשיו גיושה אמרינן לה אי איתא כדאמרת הוה לך לאחזי . גיטא דבשעתא פורתא לא א"ו שקרא מסהדי והני דאמרו לא גירשד הם כשאמרו עכשיו גירשך . דמוכחא מילתא דמשקר זה כמה ימים לא תצא

נטמאה מחח.

כרבנן וליתא לר' מנחם בר"י לא במיתה ולא בגירושין והלכה כר"א דהוא בתרא: ת"ר ב' אומרים נתקדשה וב' אומרים לא נתקדשה ה"ז ל"ת ואם נשאת ל"ת מ"ש העמדנו נמי בגיטין בריש פ׳ התקבל: ר״א אמר דאמרו עדים עכשיו מת פי׳ היום מת עכשיו גירשה מיתה ליכא לברורי רישא ומ"ש סיפא פי׳ שאין לומר טעמא דרישא משום דאמרינן אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי איתתא (אחזקה) ןבחזקת פנויהן פי׳ אם אמרו טבע בים או אכלו ארי אין אנו יכולים לברר הדברים הלכך לכתחלה לא תנשא מיד דהא צריכה להמתין